

# MARTA

Muziejinių kompetencijų ugdymo programa

2024

## Mokymų proceso gairės



Lietuvos  
nacionalinis  
muziejus



KŪRYBINĖS  
JUNGTYS



# Turinys

<b>1 Programos ypatumai</b>	5
Kas yra MARTA?	6
Pagrindiniai programos akcentai	7
Kuo ypatingas MARTA projektas? (schema)	8
Kolegialaus mokymosi procesas (schema)	10
<b>2 Pilotinio projekto rezultatai</b>	13
Dalijimosi renginiai Lietuvos muziejininkams	14
Dalijimosi renginių metu išgryninti klausimai muziejų pažangai	16
Pirmojo etapo metu sukurtos vertės	17
<b>3 Mokymų turinys</b>	18
Vaidmenys	20
Mokymų proceso etapai	22
1. Pasiruošimas tyrinėjimui	24
2. Vizitas ir tyrinėjimas	26
3. Patirties sisteminimas	28
4. Istorijų kūrimas	30
5. Dalijimasis istorijomis ir tinklaveika	32
6. Refleksija	34
Kas toliau?	36

# 1

Mokymų proceso gairės

# Programos ypatumai

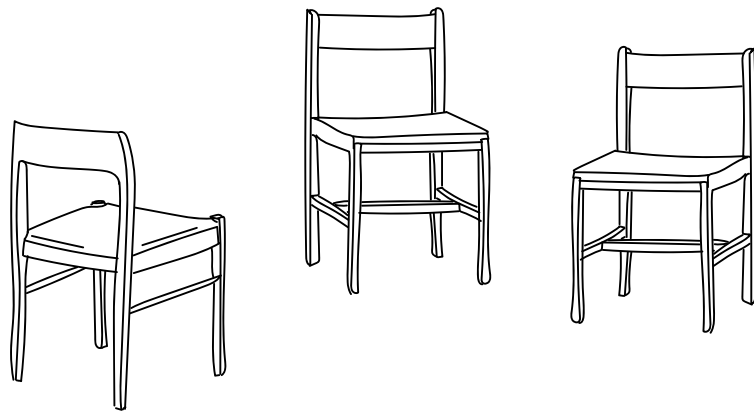
MARTA

# Kas yra MARTA?

MARTA – tai centralizuota nacionalinių ir valstybinių muziejų profesionalams skirta muziejinių kompetencijų ugdymo programa, kurią administruoja Lietuvos nacionalinis muziejus.

Asociacija „Kūrybinės jungtys“ specialiai šiai programai sukūrė kolegialaus mokymosi principu pagrįstą metodiką, kuri leidžia mokytis patiems ir mokytį kitus.

**Muziejininkams sukuriama erdvė tyrinėti ir dalintis:** keliant klausimus, renkant informaciją vizitų užsienio muziejuose metu, sisteminant parsivežtas žinias ir jas perduodant įkvepiančiu bei įtraukiančiu būdu kolegoms.



# Pagrindiniai programos akcentai

1

## Tarptautinės gerosios praktikos tyrinėjimas

Pažintinių vizitų užsienio šalyse metu muziejininkai lankosi pasaulinio lygio muziejuose, kur aktyviai tyrinėja gerąją praktiką.

2

## Profesinių žinių perdavimas ir tinklaveika

Kartu su kolegomis ir „Kūrybinių jungčių“ komanda muziejininkai veda praktinius mokymus kitų muziejų darbuotojams apie įgytas patirtis.

3

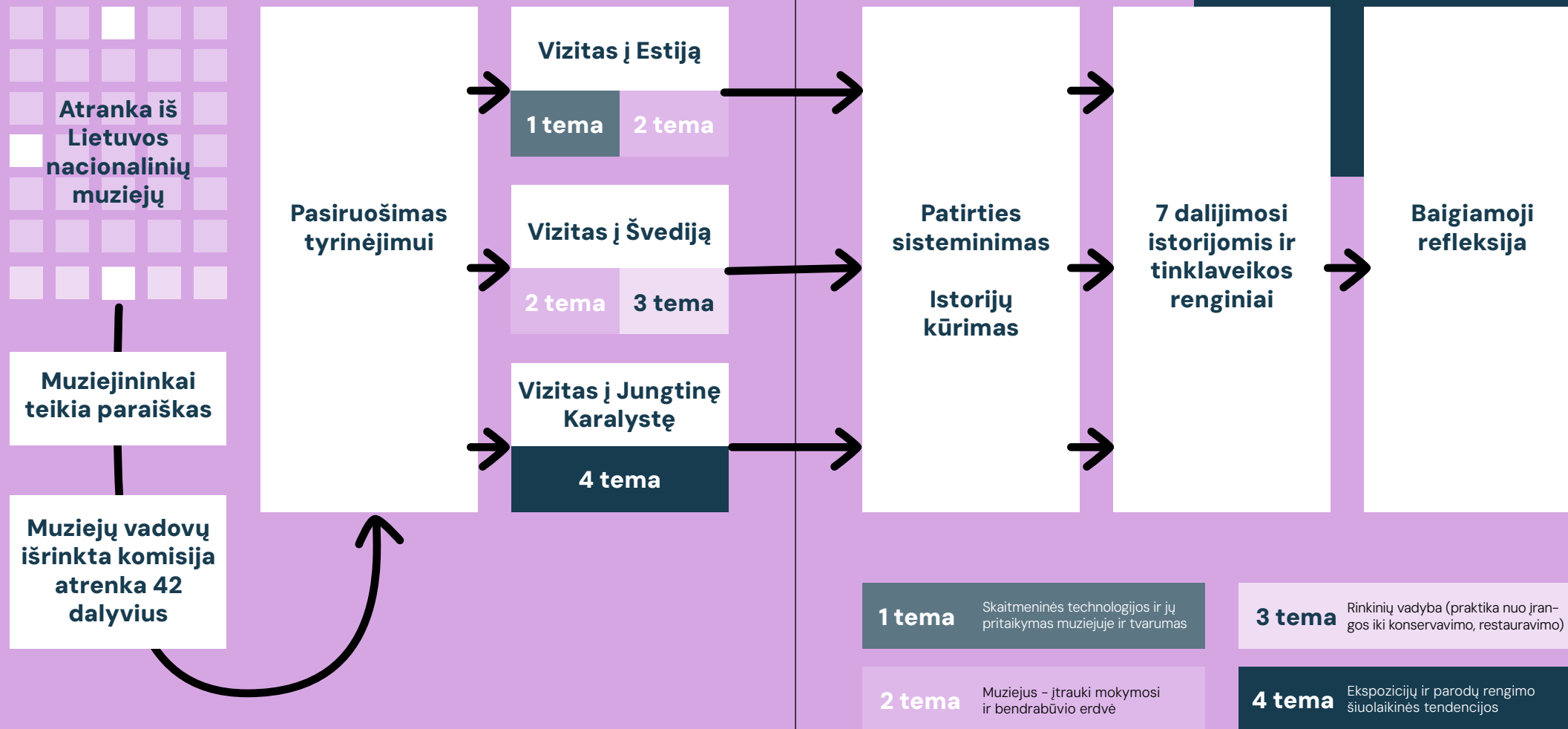
## Mokymasis tyrinėti ir perduoti žinias

Prieš pažintinį vizitą „Kūrybinių jungčių“ organizuojamoje kūrybinėje sesijoje muziejininkai mokosi kelti klausimus ir rinkti informaciją tikslingai, o grįžę ją sintezuoti ir paversti įtraukiančiais pasakojimais.

# Kuo ypatingas MARTA projektas? (schema)

2023 m. vyko pilotinis projektas, kuriuo siekiama pradėti kurti naują muziejininkų kolegialaus mokymosi kultūrą Lietuvoje. Projekto etapai yra parodyti schemeje.

Kuriama nauja kolegialaus muziejininkų mokymosi kultūra Lietuvoje



# Kolegialaus mokymosi procesas (schema)

Kiekvieno vizito dalyviai turėjo galimybę pasirinkti temą ir tyrinėti gerąją kitų šalių muziejų praktiką.

Dalyvių patirtas procesas yra parodytas schemoje.



Vizito į Švediją pavyzdys  
2023 m. liepa – lapkritis

# 2

Mokymų proceso gairės

# Pilotinio projekto rezultatai

MARTA

# Dalijimosi renginiai Lietuvos muziejininkams

Iš stažuoočių sugrįžę 42 muziejininkai patys tapo lektorais ir platesniam ratui kolegų perteikė pasaulinio lygio muziejų gerąją praktiką Vilniuje ir Kaune vykusiuose mokymuose. Renginiuose pristatytos temos:

1

**Skaitmeninės technologijos ir jų pritaikymas muziejuje**  
(Estijos vizito patirtis)

2

**Muziejus – įtrauki mokymosi ir bendrabūvio erdvė**  
(Estijos ir Švedijos vizitų patirtis)

3

**Muziejus rinkinių vadyba**  
(Švedijos vizito patirtis)

4

**Muziejus rinkinių vadyba**  
(Švedijos vizito patirtis)

5

**Ekspozicijų ir parodų rengimo šiuolaikinės tendencijos**  
(Jungtinės Karalystės vizito patirtis)

292  
dalyvių

5  
temos

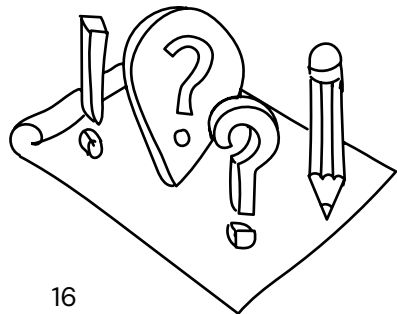
7  
renginiai



2023 m. liepa – lapkritis

# Dalijimosi renginių metu išgryninti klausimai muziejų pažangai

- ? Regioninių fondų skaitmeninimas: ar tai realu per 10 metų? Bet ar to reikia?
- ? Kaip sėkmingai pritaikyti dirbtinį intelektą muziejuje?
- ? Kaip suprasti neįgaliųjų grupių lankymosi poreikius?
- ? Kas yra muziejus bendruomenėms?
- ? Kaip mes galime testuoti muziejaus paslaugas?
- ? Kaip muziejus gali tapti pilietine platforma?
- ? Kaip ekspoziciją paverstu patyrimine?
- ? Muziejininko savivertės kėlimas: galimybės ir poreikis.
- ? Kas yra efektyvus rinkinio valdymas?



# Pirmojo etapo metu sukurtos vertės

- Pasaulinio lygio muziejų praktika pasiekė didesnį skaičių programos dalyvių, nei yra galimybių išsiųsti stažuotis į užsienį.
- Daugiau kaip 30 unikalių pranešimų video įrašai, kurių dalis atrinkta ir patalpinta į kompetencijų ugdymo platformą "Kompetencijų biblioteka"
- Beveik 600 narių dalyvių sukurtoje Facebook grupėje (2024 01 duomenimis)
- Dalijimosi renginių metu išvystytos idėjos, kai kurias muziejininkai jau pradėjo įgyvendinti.

## Pasak MARTA mokymų dalyvių:

- Programa atliepė išreikštą poreikį formuoti stiprius muziejų specialistų tarpusavio ryšius: erdvė susiburti, diskutuoti, keistis patirtimis ir imtis iniciatyvų.
- Pačių muziejininkų generuojamas turinys užtikrina, kad mokymuose pateikiama daug būtent muziejininkams aktualios informacijos.
- Pažintys su kitais muziejininkais padėjo pamatyti didžiulį bendradarbiavimo potencialą.

# 3

Mokymų proceso gairės

# Mokymų turinys

MARTA

# Vaidmenys

Projektas pagrįstas nuosekliu MARTA koordinatorių ir išorinių mokymų fasilitatorių bendradarbiavimu.



## Mokymų fasilitatoriai

Viso mokymosi proceso dizainas, turinio kūrimas ir įgyvendinimas



## MARTA koordinatoriai

Proceso planavimas ir koordinavimas, komunikacija su visomis suinteresuotomis šalimis, atrankos, renginių organizavimas



## MARTA komunikacijos specialistai

informacijos sklaida tiesioginėms tikslinėms grupėms ir visuomenės informavimas

# Mokymų fasilitatorių vaidmuo

Mokymai yra pagrįsti patyriminio kūrybiško mokymosi metodologija ir kolegialaus mokymosi principais. Siekiama įgalinti dalyvius tapti aktyviais tyrinėtojais, istorijų pasakotojais ir muziejų pokyčių iniciatoriais. Kad tai įvyktų, kuriamas nuoseklus procesas, prasidedantis aiškiai artikuliuotu ir apibrėžtu dalyvių kvietimo procesu ir pasibaigiantis dalyvių grįžtamoju ryšiu ir refleksija, mokymosi įsisąmoninimu ir tolesnių žingsnių planavimu.

Mokymuose taikomi metodai: bendrakūra, atvira erdvė, dizaino mąstysena, istorijų pasakojimas, patirties refleksija ir grįžtamasis ryšys.

Prieš vizitą fasilitatoriai dalyviams padeda pasiruošti tyrinėjimui, o grįžus – susisteminti žinias ir jas paversti į publiką įtraukiančias istorijas, kurios skatina scenarijų generavimą.

Fasilitatoriai prisiima atsakomybę už gerosios patirties dalijimosi renginių programos planavimą ir išpildymą, įtraukiant vizitų dalyvius.

Fasilitatoriai planuoja ir įgyvendina baigiamąją refleksiją.



# Mokymų proceso etapai

Mokymai vyko šešiais etapais.  
Apie kiekvieną etapą skaitykite  
tolimesniuose puslapiuose.

# 1



**Pasiruošimas  
tyrinėjimui**

3 val. renginys

# 2



**Vizitas ir  
tyrinėjimas**

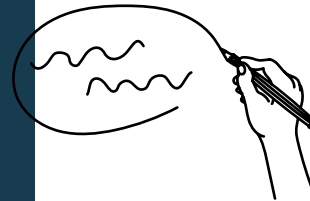
# 3



**Patirties  
sisteminimas**

3 val. renginys

# 4



**Istorijų  
kūrimas**

3 val. renginys

# 5



**Dalijimasis  
istorijomis ir  
tinklaveika**

7 val. renginys

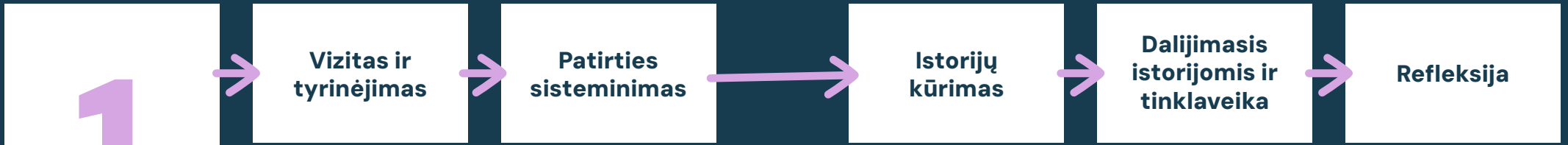
# 6



**Refleksija**

4 val. renginys

2023 m. liepa – lapkritis



**Pasiruošimas tyrinėjimui**

## 1 etapas: Klausimai

**KA ir KAIP sieksime išsiaiškinti vizito metu?**

### Mokymų uždaviniai:

- 1 Iššūkių, aktualių Lietuvos muziejams identifikavimas.
- 2 Pasirengimas aktyviam tyrinėjimui ir gerosios praktikos rinkimui.
- 3 Informacijos rinkimo būdai, dokumentacija ir vaidmenų pasiskirstymas.

### Mokymų programa (3 val.):

#### Dalyvių susipažinimas

##### Iššūkių:

- Iššūkių žemėlapiu klausimų forma (kaip mes galėtume...)
- Klausimų kėlimo strategijos

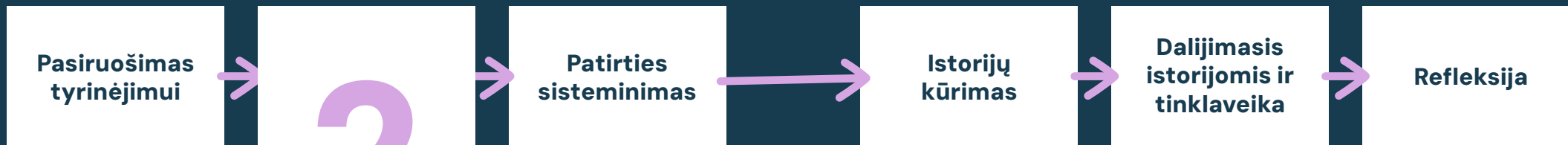
##### Pokalbis:

- Tyrinėjantis pokalbis (gilus klausymas)
- Pozityvaus klausinėjimo praktika
- Tyrinėjimo strategijos, komandos ir vaidmenys

##### Refleksija

### Fasilitatoriams svarbu:

- Kad dalyviai susipažintų vieni su kitais.
- Kad dalyviai praktiškai prisijaukintų aktyvių tyrinėtojų vaidmenį ruošdamiesi kelti konkrečius klausimus ir apgalvodami, kaip rinks informaciją vizito metu.



**Vizitas ir tyrinėjimas**

## 2 etapas: Geroji kitų šalių praktika

KAIP veikia kitų šalių muziejai?

### Uždaviniai:

1

Dalyviai aktyviai tyrinėja gerąją kitų šalių praktiką rinkdami informaciją, aktualią sprendžiant muziejinių iššūkių Lietuvoje.

### Kas vyksta vizitų metu?

#### Kryptingas duomenų rinkimas komandose

- Interviu
- Užrašai
- Vaizdinė ir garsinė medžiaga
- Artefaktai

#### Refleksija komandose

#### Dalyvių gilesnė pažintis

Pasiruošimas  
tyrinėjimui

Vizitas ir  
tyrinėjimas

3



Patirties  
sisteminimas

Istorijų  
kūrimas

Dalijimasis  
istorijomis ir  
tinklaveika

Refleksija

## 3 etapas: Įžvalgos

KAS iš vizito yra svarbiausia?

### Mokymų uždaviniai:

- 1 Kitų šalių muziejuose įgytų patirčių įvardijimas ir permąstymas.
- 2 Gerosios praktikos veikimo principų tyrinėjimas pasitelkiant tyrinėtojo užrašus.
- 3 Įžvalgų siejimas su Lietuvos muziejų kontekstais ir iššūkiais.

### Mokymų programa (3 val.):

**Vizito patirčių sisteminimas**  
per pjūvių žemėlapius (atvejai, metodai, idėjos, kas dar)

#### Įžvalgos:

- Temų išgryninimas iš visų pjūvių
- Temų sukonkretinimas per minčių žemėlapius
- Temos pristatymas ir grįžtamasis ryšys
- Temos pagerinimas ir mini tyrimo susiplanavimas

#### Refleksija

### Fasilitatoriams svarbu:

- Kad dalyviai peržiūrėtų savo užrašus prieš susitikimą.
- Kad dalyviai išeitų su preliminariomis temomis kitų muziejinių mokymams bei užduotimis, ką pasiruošti iki kito karto.

Pasiruošimas  
tyrinėjimui

Vizitas ir  
tyrinėjimas

Patirties  
sisteminimas

4

Dalijimasis  
istorijomis ir  
tinklaveika

Refleksija

### Mokymų uždaviniai:

1

Mokymų kitiems  
muziejininkams  
renngimas – kaip  
įkvepiančiai ir  
susietai su LT  
kontekstu pristatyti  
užsienio gerąsias  
praktikas kolegoms.

2

Atskleisti kūrybiškų  
mokymų principus  
ir išmokyti jais  
naudotis savo  
kuriamuose  
mokymuose.

### Mokymų programa (3 val.):

#### Scenos pratimai

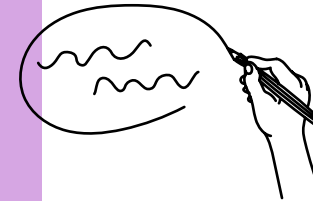
#### Istorijos:

- Istorijos pasakojimas pagal struktūrą ir grįžtamasis ryšys
- Istorijos pasakojimas su kūrybiniais elementais ir grįžtamasis ryšys

#### Proceso refleksija

#### Kvietimo ruošimas

#### Refleksija



Istorijų  
kūrimas

### Fasilitatoriams svarbu:

- Kad pranešėjai pasirinktų diskusiją arba dirbtuves (detalizuotų, jei reikės aparatūros), kurios vyks po kiekvieno pranešimų bloko.
- Kad pranešėjai gautų skaidrių šabloną iš MARTA koordinatorės.
- Pranešėjų užpildytus šablonus perduoti MARTA komunikacijos specialistai.

## 4 etapas: Istorijos

KAIP perteikti gerąją  
patirtį kitiems?

Pasiruošimas  
tyrinėjimui

Vizitas ir  
tyrinėjimas

Patirties  
sisteminimas

Istorijų  
kūrimas

Refleksija

### Renginio uždaviniai:

1

Muziejininkų  
tinklaveika.

Pasidalinimas  
vizito metu  
įgytomis žiniomis  
ir įžvalgomis.

2

Vystomi scenarijai,  
kaip užsienio  
muziejų patirtis  
pritaikyti Lietuvos  
muziejų pažangai.

Aktyvuoti  
inovatyvaus  
mąstymo ir  
atvirumo  
pokyčiams temą  
ir praktiką.

### Renginio programa (7 val.):

#### Tinklaveika

#### I pranešimų blokas.

Diskusija ir/ar dirbtuvės

#### Pietų pertrauka

#### II pranešimų blokas.

Diskusija ir/ar dirbtuvės

#### Pertrauka

#### Pokyčio scenarijų vystymas

pagal atviros erdvės  
principus

#### Refleksija

### Fasilitatoriams svarbu:

- Padėti pranešėjams apšilti kūną ir balsą prieš einant į sceną.
- Patikrinti aparatūrą: ar veikia mikrofonai ir skaidrių perjungėjai, ar visų skaidrės yra kompiuteryje, ar pranešėjams reikės garso.
- Su pranešėjais susitarti, ar jiems reikės ir atskiros erdvės bei pagalbos moderuojant diskusijas/dirbtuves su publika po kiekvieno pranešimų bloko.



**Dalijimasis  
istorijomis ir  
tinklaveika**

## 5 etapas: Idėjos pokyčiams Lietuvoje

**KOKIOS idėjos kyla  
muziejininkų  
bendruomenei?**

Renginyje vizitų dalyviai dalinasi išgrynintomis istorijomis ir įžvalgomis su platesne muziejininkų bendruomene ir kartu vysto idėjas pokyčiams Lietuvoje.

Pasiruošimas  
tyrinėjimui

Vizitas ir  
tyrinėjimas

Patirties  
sisteminimas

Istorijų  
kūrimas

Dalijimasis  
istorijomis ir  
tinklaveika

6



Refleksija

### Mokymų uždaviniai:

1

Padėti dalyviams įsivardyti mokymosi vertes ir išgryninti pasiūlymus programos tobulinimui

2

Sukurti erdvę ir struktūrą dalyvių ateities planams vystyti

### Mokymų programa (4 val.):

**Pripažinimas**  
(įteikiami mokymų pažymėjimai)

#### Žvilgsnis atgal:

- Prisiminimas, kas įvyko
- Įžvalgos, pasiūlymai programos tobulinimui

#### Žvilgsnis pirmyn:

- Veikla "Vaidmenys"
- Veikla "Idėjos"

#### Sekantys žingsniai

### Fasilitatoriams svarbu:

- Kad dalyviai kartu prisimintų įvykusį procesą ir išsiginčintų, kas iš tikrųjų svarbu
- Padėti sukurti planus, kaip mokymąsi perkelti į praktiką  
Skatinti bendradarbiavimą tarp skirtingų muziejų

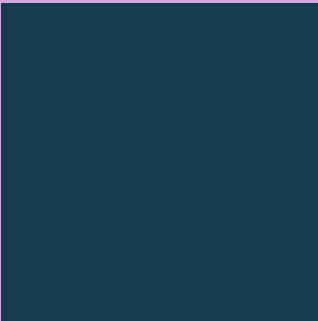
## 6 etapas: Planai ateičiai

KAS toliau?



## Kas toliau?

- 1 Remiantis įžvalgomis iš pilotinio projekto, planuojamas kitas MARTA vizitų programos ir kolegialaus mokymosi principais grįstas etapas;
- 2 Įvykusio etapo video medžiagos sklaida „Kompetencijų bibliotekoje“;
- 3 Programos aliumnių (lektorių) tinklo stiprinimas: kuratorių komandos formavimas (iš pačių dalyvių rato); projektų muziejų pažangai atranka ir parama jų įgyvendinimui, naujų narių prisijungimas.



**MARTA**  
Muziejinių kompetencijų ugdymo programa



Lietuvos  
nacionalinis  
muziejus



**KŪRYBINĖS  
JUNGTYS**